

Foto: unsplash.com

Hur tar du hand om dina pengar?

Uppgift

Du kanske hör till dem som har bra koll på din ekonomi, betalar räkningar i tid och planlägger dina köp och sparar. Men många av oss köper saker vi inte behöver och sparar inte fast vi har en dröm om att resa, studera eller flytta hemifrån. Under den här lektionen ska du få ta del av modern forskning som förklarar sambandet mellan hjärnan och våra privatekonomiska beslut. Den kunskapen kan du sedan använda när du hanterar dina pengar i vardagen.

Instruktion

1. Lyssna på avsnittet *Konsten att hantera pengar* i *Oförnuft och känsla*, sr.se, 2017-06-26, 16 minuter in i programmet. Där deltar *Elin Helander*, kognitionsvetare som forskar på hur beteenden och ekonomi hänger ihop.
2. Fundera på hur du hanterar dina pengar och skriv ned dina svar.
 - a) Vet du hur mycket pengar du får/tjänar varje månad? Din inkomst.

.....

.....

b) Vet du hur du använder dem? Dina utgifter.

.....

.....

.....

c) Sparar du till något? Varje månad eller ibland?

.....

.....

.....

3. I radioprogrammet säger *Elin Helander* att studier visar att vi kan ärva ekonomiska beteenden från vår omgivning till exempel från våra föräldrar.

a) Hur har du lärt dig att hantera pengar?

.....

.....

.....

b) Vad har du lärt dig?

.....

.....

.....

c) Pratar ni om pengar hemma?

.....

.....

.....

4. I radioprogrammet hörde du också att personer som är mer "ihopkopplade" med sitt framtida jag har lättare att spara pengar. Det vill säga om du kan föreställa dig själv om 3–5 år känns det lättare att inte använda pengarna nu. Enligt kognitionsforskaren handlar det om att vi tänker för mycket på nuet och inte på vad som skulle vara bra på lång sikt. Ett exempel kan vara att du vill resa utomlands på hösten efter att du har tagit studenten och behöver spara pengar. Du gör en budget för din studentexamen och bestämmer att köpa en mössa för 650 kronor. När du provar mössor tillsammans med dina klasskamrater tänker du *"Det är bara en gång i livet jag tar studenten och jag vill unna mig en dyrare mössa. Jag tar ett paket för 2 000 kronor då får jag ett champagneglas, tuta och solglasögon också. Det är först i höst jag ska åka och 1 400 kronor hit eller dit spelar ingen roll"*. Du går i din egen "tankefälla".

a) Känner du igen den typen av "tankefällor"?

.....

.....

.....

b) Skriv ned minst två exempel på köpsituationer när du har gjort tvärt emot vad du egentligen hade bestämt.

.....

.....

.....

.....

Nu ska du arbeta tillsammans med en eller två klasskamrater.

5. Ni ska komma på hur ni kan göra i framtiden för att inte hamna i "tankefällor", ni ska försöka coacha varandra. Bestäm vem av er som ska börja.

Den som berättar sitt exempel ska vara tydlig och berätta hur hen brukar tänka i situationer när "tankefällan" vinner över ett tidigare beslut. Ni diskuterar exemplet och hittar konkreta förslag på hur en sådan situation skulle kunna lösas i framtiden. Därefter fortsätter ni rundan och nästa gruppdeltagare berättar och får coaching. Fördela tiden så att alla hinner berätta, gärna mer än ett exempel.

När ni är klara med uppgiften har ni tips på hur ni kan ta er ur era "tankefällor" i framtiden och välja hur ni vill hantera era pengar.

Därför är det svårt att spara pengar

Vår hjärna är designad till att:

- Söka efter snabba pengar
- Se till att vi spar på energi
- Lösa problem här och nu

Sparande handlar om:

- Uppskjuten belöning
- Långsiktigt tänkande
- "Uppoffring", att inte alltid ta den enkla vägen

Källa: *Hjärnkoll på pengarna* av Elin Helander, Roos & Tegner, 2017

Tips!

nobelprize.org
sr.se
moneymind.se

Kunskapskrav i Samhällskunskap 1a1 och 1b

E	C	A
Eleven kan översiktligt redogöra för individens rättigheter och skyldigheter i rollen som konsument, förhållandet mellan hushållets inkomster och utgifter, tillgångar och skulder samt för sambanden mellan den privata ekonomin och samhällsekonomin.	Eleven kan utförligt redogöra för individens rättigheter och skyldigheter i rollen som konsument, förhållandet mellan hushållets inkomster och utgifter, tillgångar och skulder samt för sambanden mellan den privata ekonomin och samhällsekonomin.	Eleven kan utförligt och nyanserat redogöra för individens rättigheter och skyldigheter i rollen som konsument, förhållandet mellan hushållets inkomster och utgifter, tillgångar och skulder samt för sambanden mellan den privata ekonomin och samhällsekonomin.